

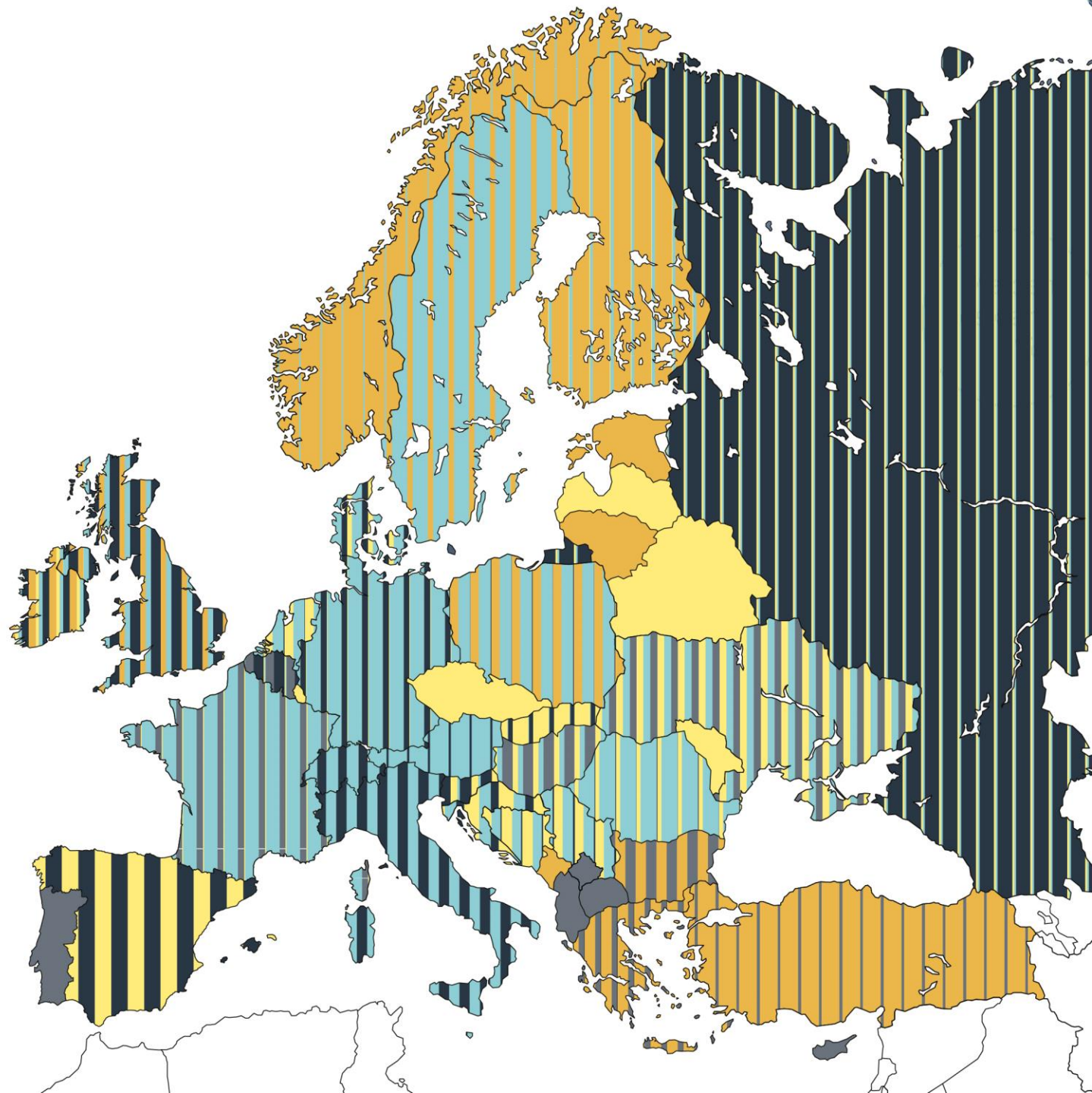
Lentoasematoimintojen järjestäminen

ESITYSAINEISTO 21.1.2024

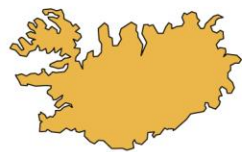
LENTOASEMIEN OMISTUS EUROOPASSA

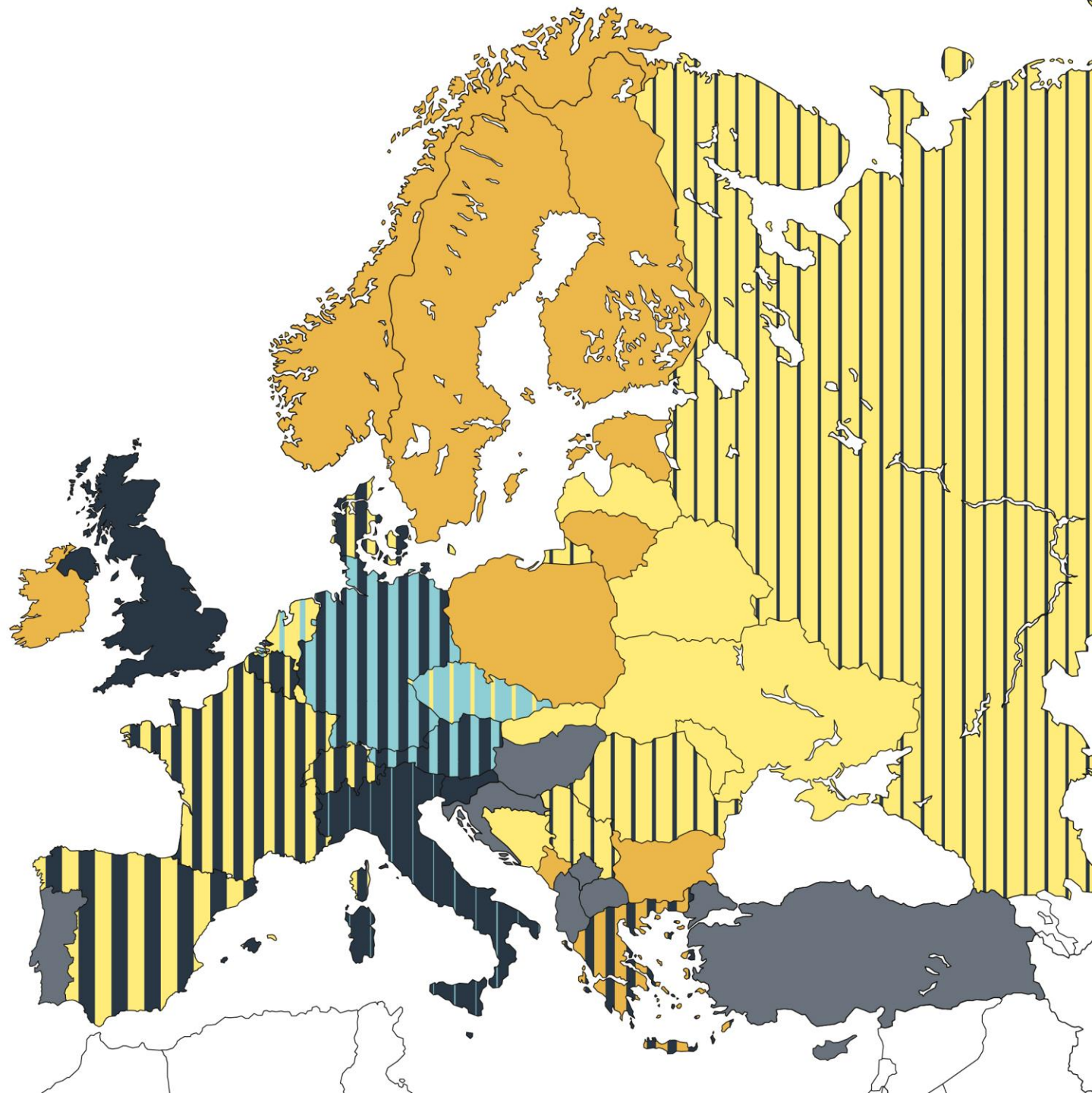
- Valtion verkosto
- Valtio
- Alueellinen
- Yksityinen
- Vuokrattu yksityiselle
- Omistusmuotojen yhdistelmä,
raidan väri kuvaa omistusmuotoa
ja leveys omistusosuutta

PÄÄLENTOASEMIEN OMISTUS

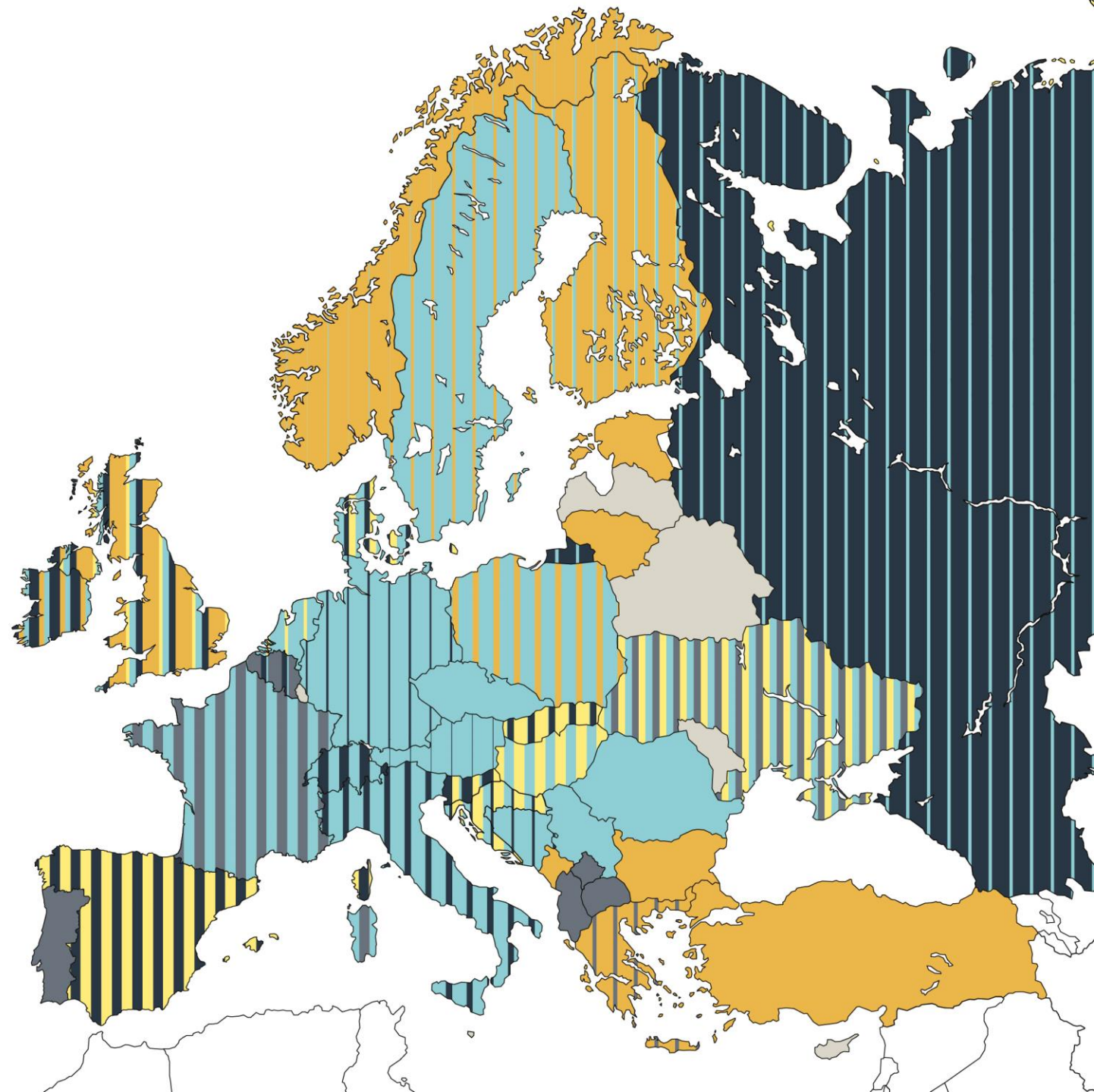
- Valtion verkosto
- Valtio
- Alueellinen
- Yksityinen
- Vuokrattu yksityiselle
- Omistusmuotojen yhdistelmä,
raidan väri kuvaa omistusmuotoa
ja leveys omistusosuutta

ALLE MILJOONAN MATKUSTAJAN LENTOASEMAT

- Valtion verkosto
- Valtio
- Alueellinen
- Yksityinen
- Vuokrattu yksityiselle
- Ei lentoasemia, joille liikennettä tai omistus ei ole tiedossa
- Omistusmuotojen yhdistelmä, raidan väri kuvaa omistusmuotoa ja leveys omistusosuutta

PÄÄLENTOASEMA

LENTOASEMAVERKOSTO

ALUEELLINEN LENTOASEMA

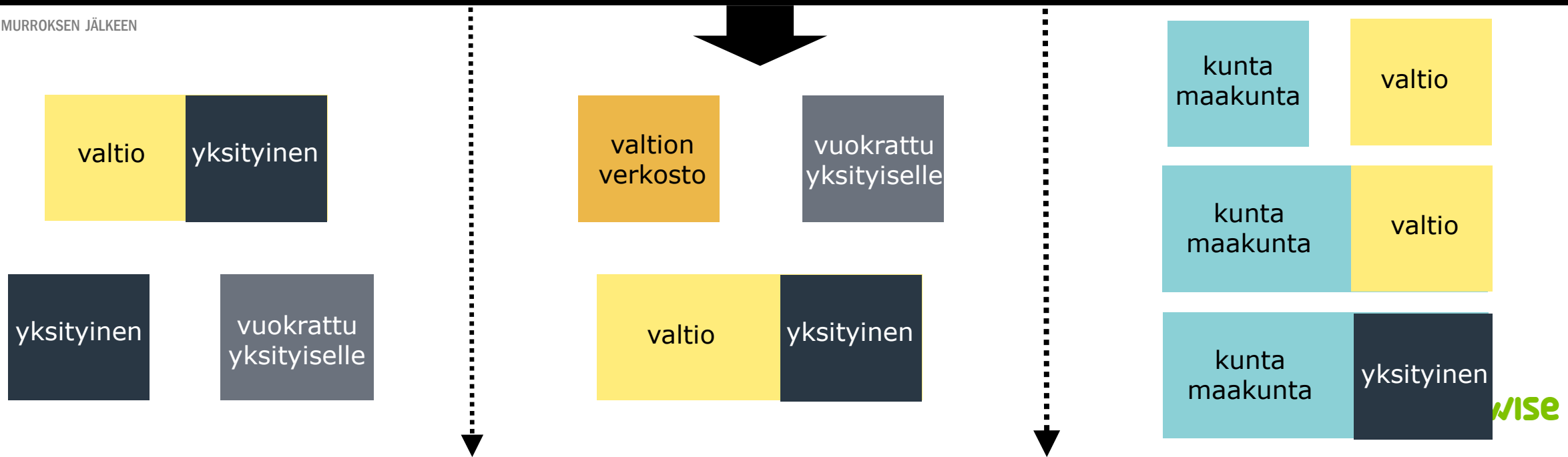

LENTOASEMIEN TYYPILLISET OMISTUSMALLIT ENNEN MURROSTA

LENTOLIIKENMARKKINAN MURROS

Lentoyhtiöiden yksityistäminen 1970-
Lentoyhtiöiden välisen kilpailun vapautuminen 1970-1990-luvulla
Lentoasemien yhtiöittäminen 1980-1990
Lentoasemien yksityistäminen 1990-

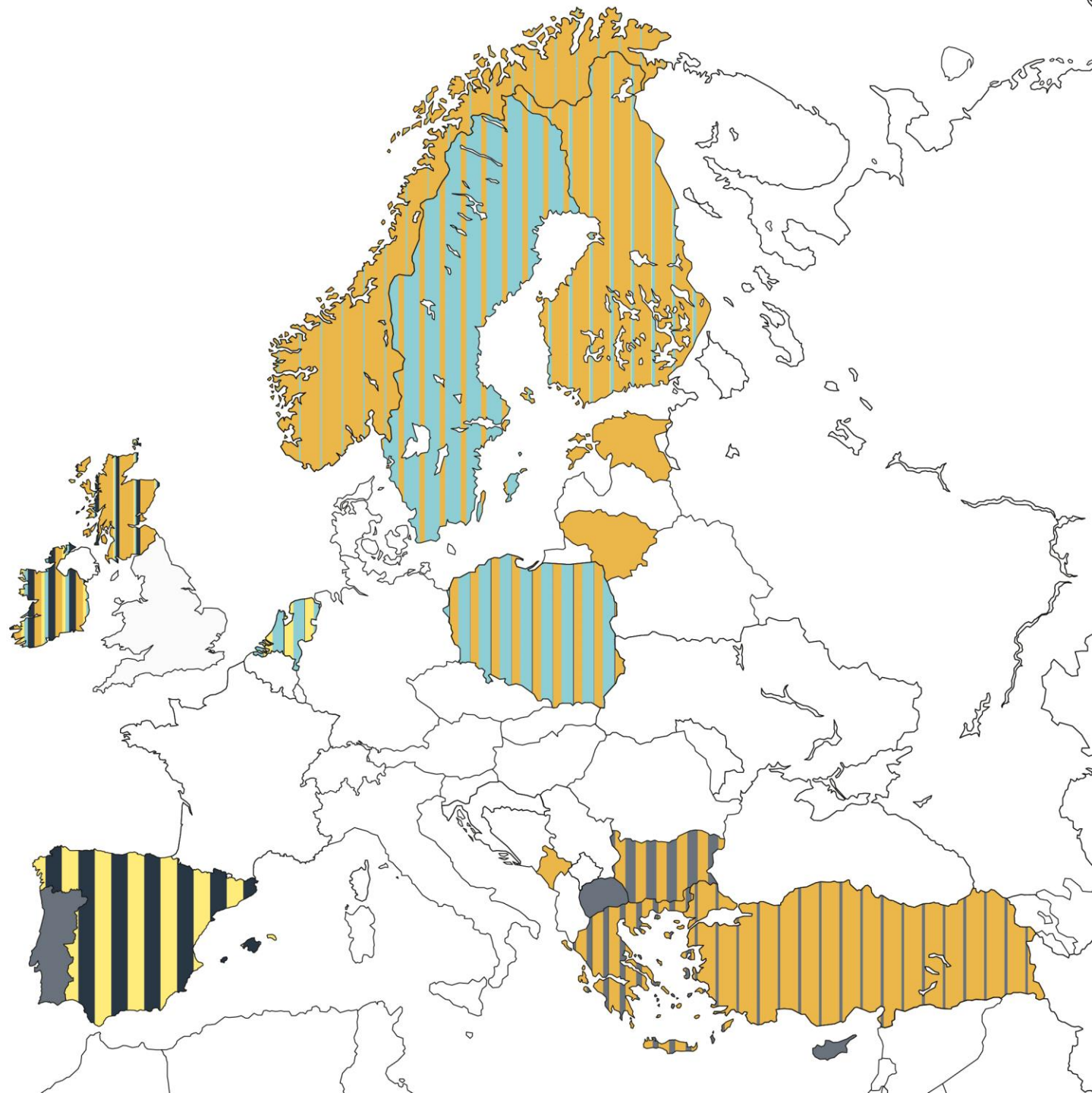
OMISTUSMALLIT MURROKSEN JÄLKEEN

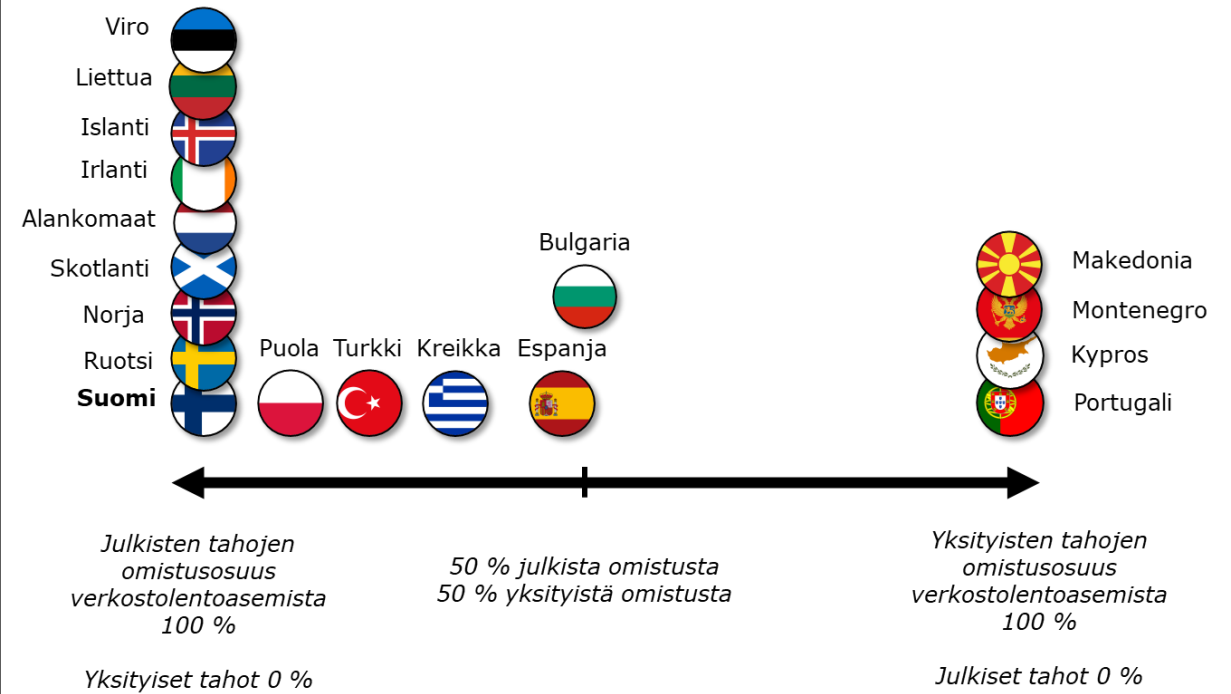
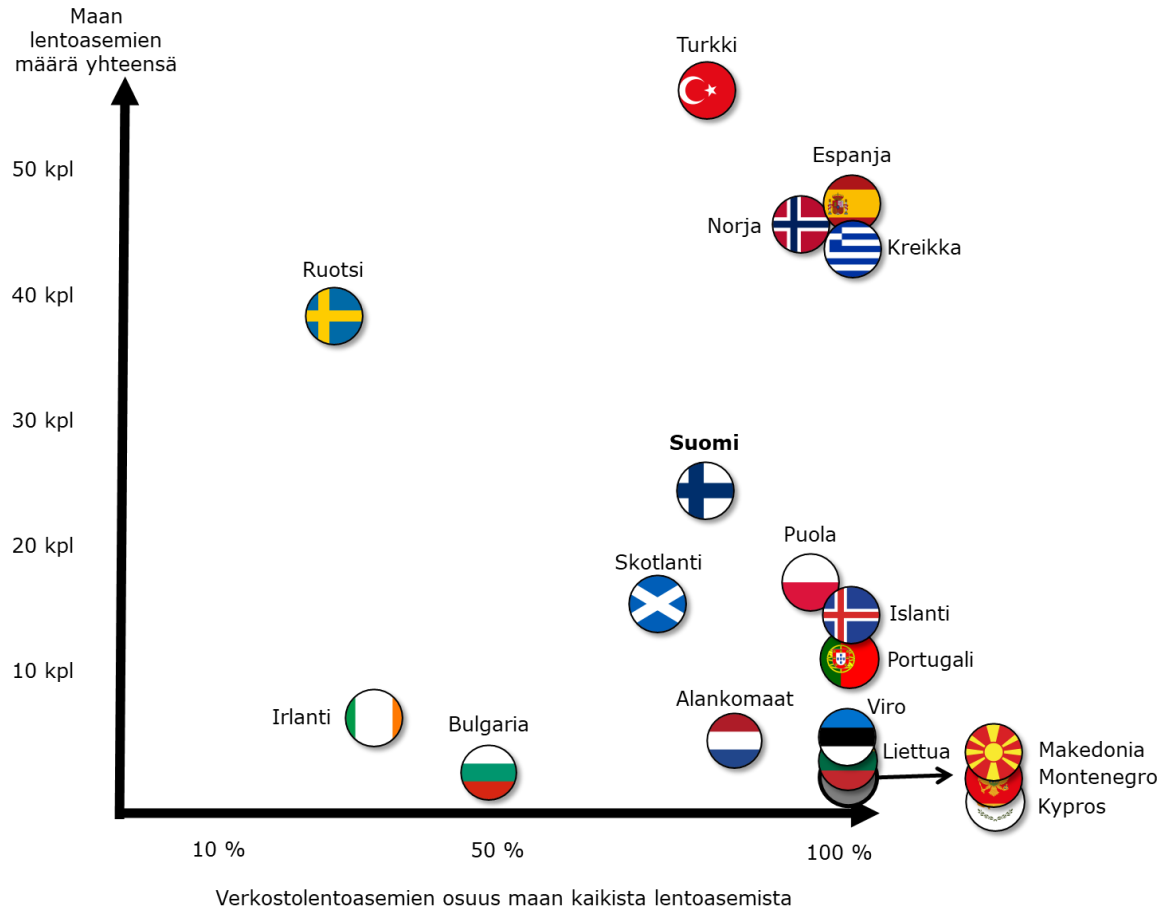
VERKOSTOMALLIT EUROOPASSA

- Valtion verkosto
- Valtio
- Alueellinen
- Yksityinen
- Vuokrattu yksityiselle
- Omistusmuotojen yhdistelmä,
raidan väri kuvaa omistusmuotoa
ja leveys omistusosuutta

Verkostomallien yleiskuva

Yleiskuva eurooppalaisista malleista, keskeiset nostot

Laaja verkostomalli

- Suomen malli: "markkinat määrittää" lähestymistapa
- Norjan malli: vahva poliittinen ohjaus
- Puolan malli: alueelliset tahot lentoasemien osaomistajina
- Espanjan malli: Verkostoyhtiön osakkeista 49 % pörssissä
- Portugalin malli: Koko verkoston vuokrattu yksityiselle

Suppeampi verkosto

- Ruotsin malli: Vahvimmat lentoasemat verkostossa, pienemmät kunnallisia
- Skotlannin malli: Pienimmät lentoasemat verkostossa, suuremmat yksityisiä
- Kreikan malli: Useampi verkosto, josta osa yksityisellä

Lentoasemien erillisomistus

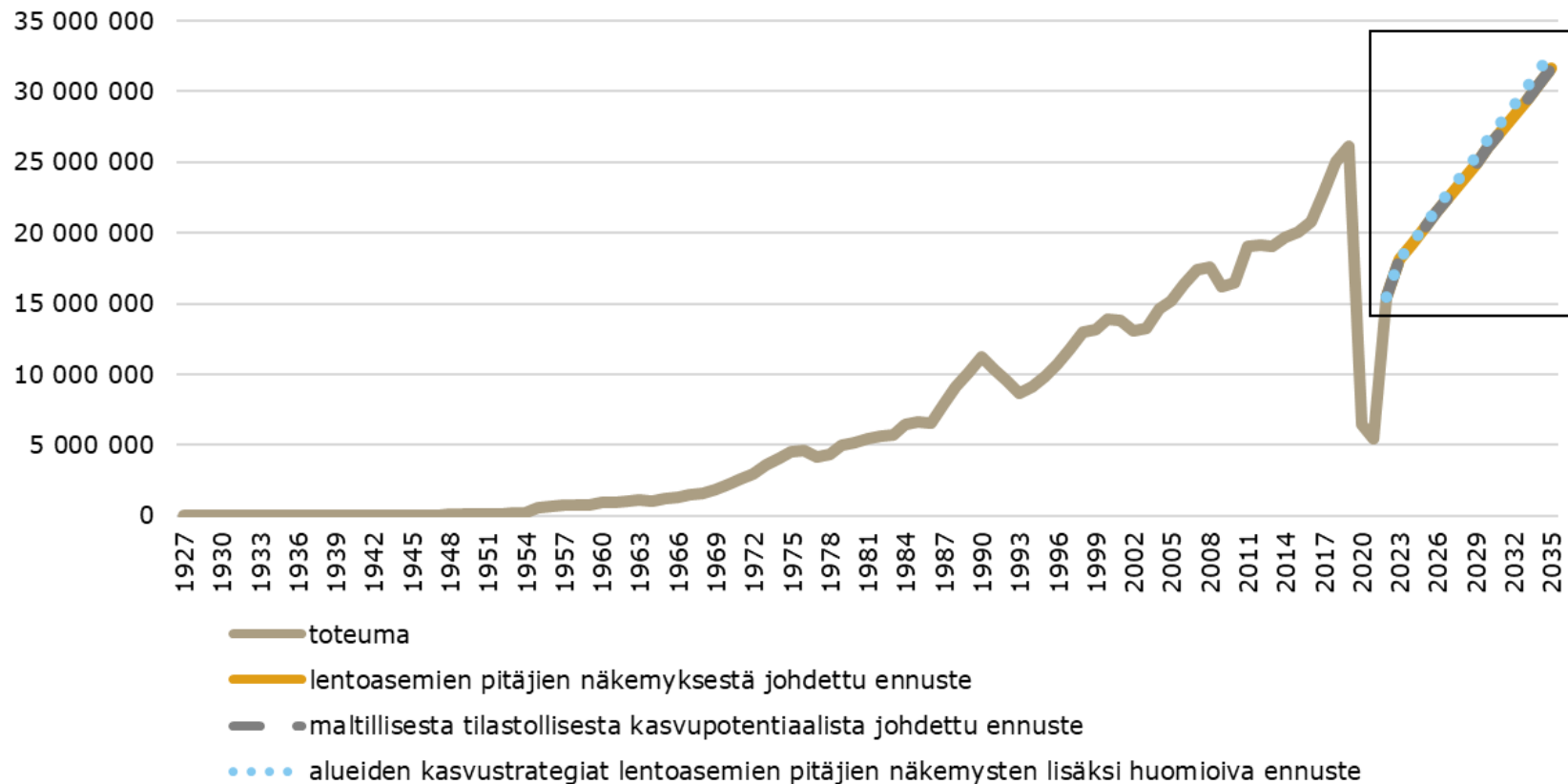
Lukuisia erilaisia omistusmalleja:

- Valtion erillisomistus
- Valtio ja yksityinen yhdessä
- Kunnat/kuntayhtymät yhdessä tai erikseen
- Yksityinen lentoasema-operaattori- ja investori
- Kauppakamarit tai alueen yritykset mukana tai erikseen

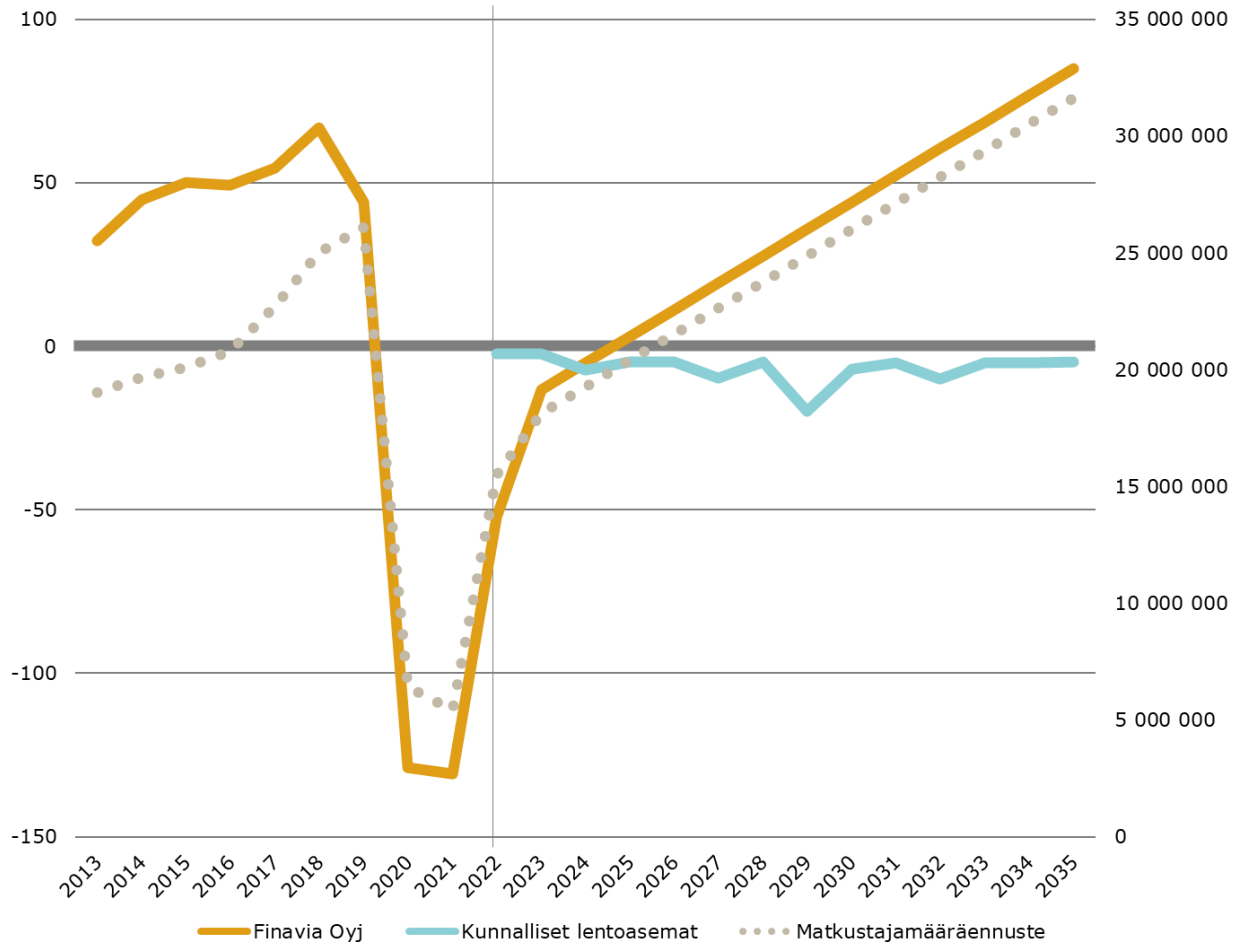

Nykytilan jatkamisen matkustajamäärän ennakoitu kehitys

Suomen lentoasemien matkustajamäärät 1927-2022 sekä kolme mahdollista kehityspolkua vuoteen 2023

Lentoasematoimintojen järjestämisen taloudellisen tilanteen kehittymisen näkymät

- Näyttää, että Finavian toiminta kääntyy ylijäämäiseksi 2024.
- Matkustajamäärät voivat palata vuoden 2019 tasolle 2030.
- Tällöin vuonna 2035 Finavian taloudellinen tilanne olisi hieman parempi kuin 2019.
- Lähivuosina Finavian näkymät ja investointikyky heikko.
- Kunnallisten lentoasemien alijäämä kasvane hieman nykytasosta.

Suomi Ruotsin mallissa

Keskeiset tunnistetut muutokset, jos lentoasema-toiminnot järjestettäisiin Ruotsin mallin mukaan

Omistajaohjauksen strategia:

Suomessa toteutettaisiin laaja arviointi siitä, mitkä lentoasemat kuuluisivat valtion verkostoon.

Valtion verkostoyhtiön lentoasemien määrä ja jakautuminen:

Valtion verkostoyhtiöön kuuluisivat vain keskeisimmät lentoasemat.

Lentoasemien strategiat:

Kansainvälisen liikenteen kehittäminen kunnallistettavien Etelä-Suomen ja incoming-matkailun lentoasemien painopisteeksi. Kunnallisilla lentoasemilla myös vaihtelevia uusia strategioita ja muutoksia mm. reittikehityksen painopisteissä, lentoasemamaksuissa, lentoaseman palvelutasossa sekä kaupallisessa liiketoiminnassa.

Suomi Ruotsin mallissa

- Ruotsin kriteeristön mukaisesti sovellettu verkosto

● Finavian verkostoon jäävät lentoasemat

● Lentoasemat, jotka kunnallistettaisiin Ruotsin mallin mukaisesti

● Kunnalliset lentoasemat, jotka olivat kunnallisia jo ennen kuin muutoksia tehtiin

Taustatiedot: European Commission Eurostat (ESTAT), GISCO, 2020

Suomi Norjan mallissa

Keskeiset tunnistetut muutokset, jos lentoasema-toiminnot järjestettäisiin Norjan mallin mukaan

Verkostoyhtiön erityistehtävä:
Muutettaisiin painottamaan ihmisten asumisen, työskentelyn ja matkailun mahdollisuuksia ilmailun kehittämisen sijaan.

Valtionyhtiöryhmä: *Finavian siirto voittoa tavoittelevista yrityksistä voittoa tavoittelemattomiin yrityksiin.*

Lentoasemien strategiat:
Kansainvälisen liikenteen kehittäminen kakkos- ja kolmoskaupunkien lentoasemilta uudeksi painopisteeksi.

Valtion verkostoyhtiön lentoasemien määrä ja jakautuminen: *Kunnalliset lentoasemat voitaisiin siirtää osaksi valtion verkostoa. Jokin eteläisen Suomen lentoasema voisi jäädä Sandefjordia vastaavaksi. Mahdollista myös, että omistukseen ei tehdä muutoksia ollenkaan.*

Suomi Norjan mallissa

- Kaikki lentoasemat valtion verkostossa

Taustakartta: European Commission, Eurostat (ESTAT), GISCO, 2020

Suomi Puolan mallissa

Keskeiset tunnistetut muutokset, jos lentoasematoiminnot järjestettäisiin Puolan mallin mukaan

Omistajaohjauksen strategia: Valtion verkostoyhtiö omistaisi täysin vain pääkaupungin lentoaseman ja olisi osaomistajana muilla lentoasemilla.

Lentoasemien strategiat: Halpalentoliikennekonseptin määrä lentoasemien strategioissa lisääntyisi huomattavasti.

Valtion verkostoyhtiön lentoasemien määrä ja jakautuminen: Valtion verkostoyhtiö olisi omistajana (lähes) kaikilla lentoasemilla. Omistusosuus jakautuisi lentoasemien matkustajamäärien suhteessa niin, että suuremmilla lentoasemilla olisi suurempi valtion omistuksen osuus.

Suomi Puolan mallissa

- Osaomistusta sovelletaan kaikkiin lentoasemiin

- Vain Finavian omistama lentoasema
- Finavian enemmistöomisteiset lentoasemat
- Finavian vähemmistöomisteiset lentoasemat

Taustatiedot: European Commission Eurostat (ESTAT), GISCO, 2020

Suomi Kreikan mallissa

Keskeiset tunnistetut muutokset, jos lentoasema-toiminnot järjestettäisiin Kreikan mallin mukaan

Omistajaohjauksen strategia:

Lentoasemien tarvitsemia infrastruktuuri-investointeja varten lentoasemia vuokrattaisiin pitkäaikaisesti yksityisille toimijoille.

Valtionyhtiöryhmä:

Finavian siirto voittoa tavoittelevista yrityksistä voittoa tavoittelemattomiin yrityksiin, koska voiton tuottaminen ei olisi enää realistista.

Lentoasemien strategiat:

Osalle lentoasemista syntyisi yksityisen operaattorin määrityksen mukainen strategia.

Valtion verkostoyhtiön lentoasemien määrä ja jakautuminen:

Valtion verkostoon kuuluisi 70 % verkostolentoasemista ja yksityiselle vuokrattuun verkostoon 30 %. Päälentoasema olisi valtio ja yksityisten yhteisomistama.

Suomi Kreikan mallissa

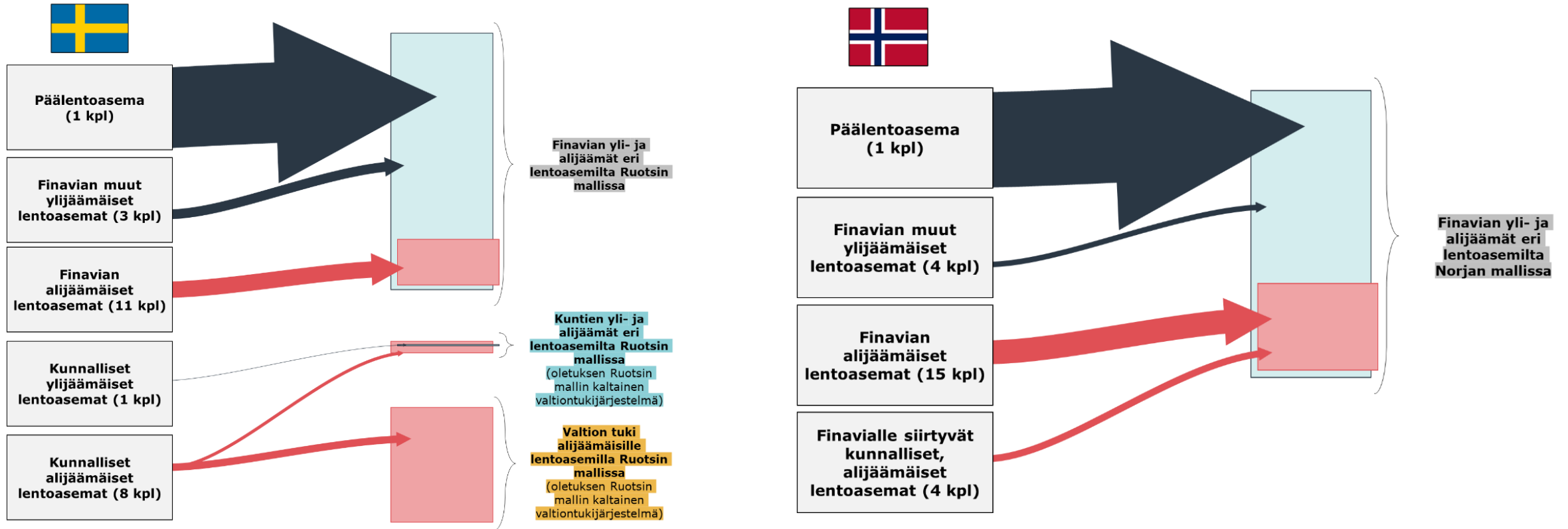
- Matkailun potentiaalia painottava vaihtoehto

- Valtion ja yksityisten yhteisomistama
- Vuokrattu yksityiselle verkostona
- Finavian verkosto
- Kunnalliset lentoasemat

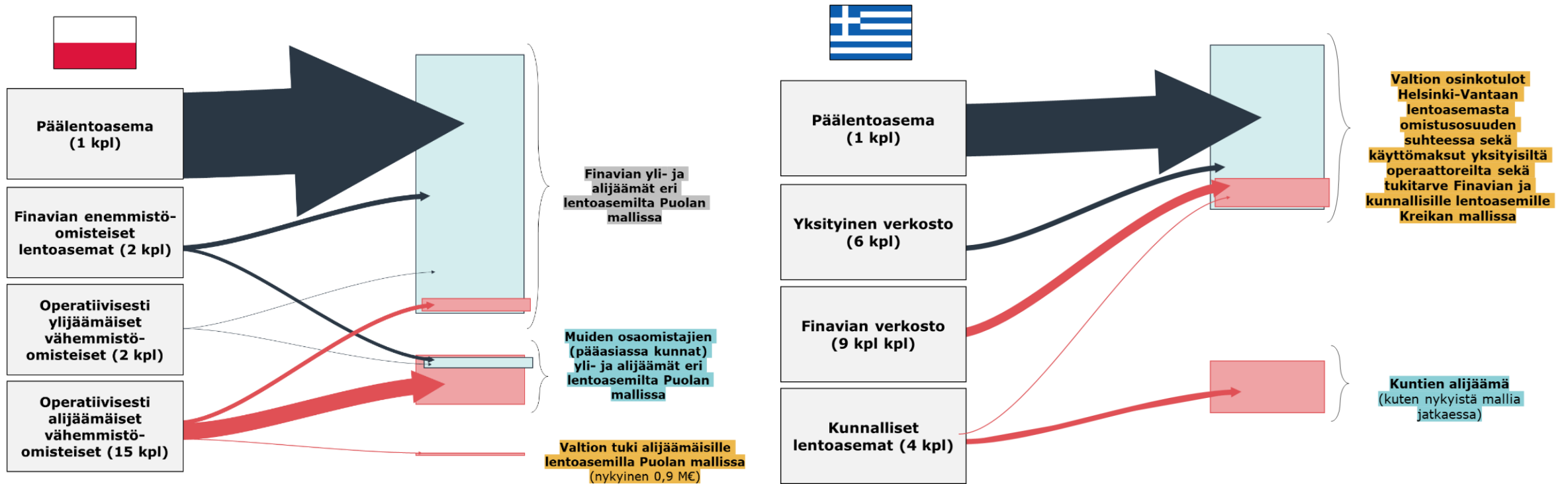
Taustavertaus: European Commission Eurostat (ESTAT), Q3250, 2020

Vaihtoehtojen taloudelliset vaikutukset 1/2

Sininen nuoli = ylijäämä
Punainen nuoli = alijäämä

Vaihtoehtojen taloudelliset vaikutukset, 2/2

Sininen nuoli = ylijäämä
Punainen nuoli = alijäämä

Vaihtoehtojen vaikutusten yhteenveto

		Ruotsin malli	Norjan malli	Puolan malli	Kreikan malli
Saavutettavuus ja palvelutaso	Kotimaan liikenne				
	Kansainvälinen liikenne				
Taloudelliset vaikutukset	Finavia Oyj				
	Valtio				
	Kunnat				
	Aluetalous				
Ilmastovaikutukset					
Turvallisuusvaikutukset					
Huolto- ja toimintavarmuus					
Maanpuolustus					

Harmaa tausta viittaa, ettei muutosta nykymallin jatkamiseen verrattuna synny, vihreä tausta viittaa parannukseen, keltainen tausta heikennykseen ja sininen tausta molemmin suuntaisiin tai epäselviin vaikutuksiin. Tummempi väri viittaa vahvempaan vaikutukseen kuin vaaleampi väri.